

בחירה חופשית – רועי פראיזן מדריך במדרשה

הבחירה החופשית נוגעת בכל רובד בחיינו משום שהיא מהות האדם. היא זו המבדילה את האדם מן החי הצומח והדומם. היא מה שהופך את האדם לאדם, ואת העולם כמו שאנו מכירים עם כל התסבוכות ההיסטוריות והנפשיות. הטבע הוא דטרמיניסטי, זהו ייעודו. האדם הוא שילוב של הטבע החומרי הנתון בתבניות עם צלמו של אלוקים אותה הבחירה החופשית שהיא אותו חלק אלוקים ממעל הנותן כח ליצור מציאות חדשה. אותו השילוב מוליד אצל כל אחד מאתנו פער בין הרצוי למצוי ובין החזון למעשה ומוליד חששות רבים.

משחר ההיסטוריה, בני האדם מנסים למצוא תירוצים וסיבות מדעיות ושאינן מדוע אין באמת בחירה, מכישופים ומזלות ועד טיעונים דטרמיניסטיים(הטבע והעולם קבועים ולא ניתנים לשינוי אלא במסגרת הטבע). הסיבה- אם אנו מודים שיש לאדם בחירה עלינו לקחת אחריות על עצמנו ועל הסובב אותנו, שהרי לא באים בטענות לאדם ללא בחירה כקטן טיפש ועוד. עלינו להבדיל בין הטוב ובין הרע ו.. "לבחור בחיים".

בתחילתו של המערך, ננסה לגעת בשורש הדברים: **איך אנחנו תופסים את העולם?** "תפיסת האלוקים שלנו" נשמעת כדבר גבוה מן גבוה, אך לאמיתו של דבר, לכל ילד נער ומבוגר יש תפיסת אלוקים. זו יכולה להיות תפיסה "ילדותית" שנשארה אצלנו מימי הגן כסבא נחמד שאפשר לבקש ממנו דברים(לרבים מן המבוגרים עדיין נשארת גם אותה תפיסה ילדותית), או אולי כגורם מאיים שחינכו אותי להיזהר שלא יעניש אותי או במיוחד כאל "גדול גיבור וחזק השולט בכל". אנו רוצים לנסות ולפתוח את זה, את הדבר עצמו- איך אני תופס את אלוקים? האם כדבר שלוחץ אותי לעשות דברים כאלו ואחרים או מעיק משום שאחרת הייתי יכול להתנהג איך שבא לי? או, מצד שני, כפתרון לכל הבעיות שלי ושל העולם וכגורם כל הטוב? **{ מצורפות הבהרות בתחילת היחידה }**

הבחירה החופשית היא בעצם ההוכחה לכך שכל הרע שאנו חשים הוא חלק מאותה בחירה שהקב"ה נתן לנו. הקב"ה עד כדי כך מוכן להילחם על הבחירה החופשית שלנו שהוא "מוכן" לכך שכבר אלפי שנים יש רוע בעולם, שהעולם לא שלם, עד שאנחנו נחליט לבחור לתקנו.

וכאן אנחנו עוברים ליחידה השנייה במערך:

הבחירה היא לפני הכל חווית החרות, לא קל להרגיש את החוויה הזו במרוץ החיים. קל להתמכר לתחושה שכלום לא בידיים שלי, ובמקום "בחירה" מתחילה ה"בריחה": אותה בריחה יכולה להיות בריחה "דתית"- " אין שום השפעה למה שאנחנו עושים כי "הכל בידי שמיים", או לחלופין "חילונית"- אין שום השפעה למה שאנחנו עושים כי אין

שמייס" {ראה בנספחים נספח מספר } . אך הבחירה אינה רק תחושת חירות. היא קריאה אקטיבית לפעול לתיקון העולם.

ולבסוף היחידה האחרונה : "לתקן עולם" זה חתיכת משפט.. איך פועלים ברגעים הכי קטנים של חיינו כדי לממש את אותה בחירה? האם יש דרך ללמוד "לבחור נכון" כמאמר השיר ?

כאן נכנסים שניים מהכוחות העיקריים של חיינו- **השכל והרגש**. שני כוחות אלו הם המכוונים אותנו בחיינו, כל אחד בדרכו, לקראת ההחלטות הקטנות והגדולות בחיים. ננסה יחד ללמוד כיצד לכוון אותן כדי שהשכל לא יחנוק את הרגש ואילו הרגש לא יעלים את השכל.

כל המערך יהיה מחולק לתהליך הכלה מסודר של מתודה הסיפור ומשחק שמוביל לשאלה ומשם לחידוד השאלה והסבר ולבסוף נגיעה בנקודות העיקר ע"י :

1. **חוויה**(משחק)

2. **רגש**(מדיה)

3. **שכל**(הסבר פרונטאלי)

4. **עשייה**(הצעות פרקטיות לחיינו ועיבוד).

לכל אורך הדרך אנו רוצים לאפשר לתלמידים יכולת ה**בעה** על מנת לאפשר להם לעבור תהליך **בעצמם** מבפנים(הם) החוצה(כיתה) ולא רק מבחוץ(אנחנו) לפנים(הם). בנוסף, יינתנו נספחים לרוצים להעמיק בסוגיות הניצבות לפנינו. את מבנה היחידה עצמה השתדלנו לקצר עד כמה שניתן בשביל לתת "נקודות" אותן המדריך ייקח ויפתח לאותיות וקווים שבעזרת ה' יחדרו את הלבבות. ולבסוף, נתן "פתחי יציאה" בכל המערך ע"פ רמת הכיתה. אנו מודעים לכך שישנן הבדלי רמות בין הכיתות ובין בתי ספר. מתוך הבנה זו החלטנו לשים את כל נספחי היחידה בנוסף למקורות **בסוף** והרוצה להעמיק-יעמיק. **היחידה הראשונה ("דעת אלוקים טוב ורע) מיועדת בעיקר לכיתות גבוהות ובעלות יכולות גבוהות יחסית. ניתן לחלקה ל2 ואז חלקה הראשון מותאם לכל הגילאים. יחידות 2 ו3 מיועדות לכלל הגילאים.**

סיכום המאמר :

דעת אלוקים טוב ורע- שינוי התפיסה שלנו על הקב"ה ומתוך כל על העולם למבט חיובי יותר, מתפיסת האל הגדול והמאיים לאל האוהב והמיטב לנבראים אשר אפשר לנו את הבחירה, מה שהופך אותנו למי שאנחנו(כאשר ניתן לחלק יחידה זו ל2)

ובחרת בחיים- על הבחירה עצמה- לאחר שהבנו שהקב"ה, בגלל שהוא רוצה בטובתנו, נתן לנו את היכולת לבחור, מגיעה ההבנה שמה אנחנו בוחרים תלוי בנו. בחירה משמעותה – לקיחת אחריות על האדם והעולם.

שכל ורגש- איך לנהל את הבחירה שלנו ביום יום- נתמקד ב2 הכוחות העיקריים בחיינו וננסה לגעת בקשיים של החיים ואיך נלמד "לבחור נכון" ע"י איזון בין 2 הכוחות הללו. בהצלחה, רועי פייראיזן.

